

The book cover features a stylized illustration. At the top, a dark, ornate lamp hangs, casting a bright, conical beam of light downwards. The beam illuminates the title and author's name. To the left of the beam, a white polar bear is visible on a green, rocky outcrop. To the right, a large, open envelope is partially visible. The background is a mix of green and orange patterns, with dark silhouettes of leaves and two small black butterflies. At the bottom, a hand with red-painted nails is shown writing with a black pen on a piece of paper.

*Carsten
Henn*

DOPISY
NA
SVAČINOVÉM
PAPÍRU

DOPISY
NA
SVAČINOVÉM
PAPÍRU

© 2023 Piper Verlag GmbH, München/Berlin.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Hana Švolbová, 2025

Cover © Kateřina Boudriot Bažantová, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6746-5 (pdf)

*Carsten
Henn*

DOPISY
NA
SVAČINOVÉM
PAPÍRU

přeložila Hana Švolbová

Obsah

1. kapitola <i>Přistání jeřába</i>	9
2. kapitola <i>Dopis bez adresáta</i>	39
3. kapitola <i>Symfonická žena</i>	63
4. kapitola <i>Dobývání paláce</i>	91
5. kapitola <i>Za časů, kdy tygři ještě kouřili</i>	117
6. kapitola <i>Osud líbá</i>	151
7. kapitola <i>38 dopisů</i>	179
<i>Epilog</i>	213

Všem, kdo nesměli nalézt vlastní cestu

„I nenapsané dopisy někdy dojdou.“

Marie von Ebner-Eschenbachová

1. kapitola

Přistání jeřába

Osud nejčastěji uděluje rány.

Jen zřídka kdy někoho obejmě.

Jako to teď udělala šedovlasá žena se spoustou ustaraných vrásek, která s pláčem přitiskla Kati k sobě tak pevně, jako by ji už nikdy nechtěla pustit. Kati cítila slzy, které jí po kapkách stékaly do záhybů na krku.

Žena se jmenovala Gudrun Lupenauová a Kati jí právě přečetla dopis. Bylo to číslo třicet jedna. Následovat bude už jen šest dalších.

Když ráno onoho sedmého října Kati vyrazila do Zehnthofské ulice, počítala s tím, že jí Gudrun Lupenauová vynadá, že si možná vyslouží i facku, ale rozhodně nečekala objetí.

Pokud to bylo možné, dopisy doručovala pěšky. Sice to trvalo déle, ale uklidňovalo ji to víc, než kdyby seděla v autě a nemohla se hýbat. Srdce jí v hrudníku i přesto pokaždé divoce tlouklo.

Když Kati procházela kolem hřbitova, uviděla dřevěný kříž na hrobu své matky a vzpomněla si na dopis číslo jedna. Tehdy nevěděla, že jich bude muset napsat ještě o tolik víc.

Sepsala ho po pohřbu kvůli smutečnímu proslovu, který byl jako z výprodeje oblečení. Univerzální velikost. Kdyby se změnilo jméno, datum narození a úmrtí, smuteční řeč by padla zrovna tak dobře komukoli jinému. Nebo přesněji: zrovna tak špatně. K zármutku nad matčinou smrtí se přidala zlost vyvolaná těmi bezduchými slovy. Kati si pevně předsevzala, že na pohřbu nebude plakat, protože věděla, že jakmile jednou začne, nedokáže přestat. Jenže kvůli tomu otřesnému proslovu nedokázala slzy zadržet. Stékaly po oční lince a vypadaly jako černý inkoust.

Jakmile byla Kati opět doma, už držela v ruce telefon, aby si faráři postěžovala, jenže dostala strach, že ta slova samým rozrušením vyhrkne špatně. Stavba, kterou by slova vytvořila, by se zhroutila v nejlehčím protivětru. V dopise by mohla všechny formulace pečlivě vybrat. Proto hledala papíry a vzpomněla si na bednu se svačínovým papírem, který pro ni kdysi sbíral tatínek.

„Tohle je jenom pro tebe,“ řekl, když papír pečlivě zbaloval drobečků a jiných nečistot. „Někdy s ním můžeš provést něco hezkého.“ Měl na mysli tvoření nebo použití papíru k obkreslování. Kati tenký, šustivý materiál vždy považovala za magický, jako by se na něm dala sepisovat kouzla. Barvu sice přijímal jen neochotně a v psacím stroji vznikaly na vhodně zastřiženém papíře neustále

obláčky barvy, nicméně jemný lesk dodával písmenům a slovům zvláštní třpyt.

Kati faráři vyčetla, že kvůli jeho slovům byl pohřeb její matky v podstatě anonymní. Jenom prázdné fráze, které nenasytily srdce a duši pozůstalých. Volila jiná slova, použila spoustu vykřičníků (mačkat stále znova příslušnou klávesu psacího stroje jí dělalo tak dobře), několikrát proklela jméno Páně (i to vyvolávalo tak příjemný pocit, že to zakomponovala všude tam, kde to bylo možné) a ani jinak nešetřila barvitým jazykem (o němž doufala, že faráře pořádně šokuje).

Dopis natukala, ale vlastně ho vykřičela.

Když byla Kati hotová a vložila psaní do obálky, zamyslela se, jak je to dlouho, co naposledy napsala dopis. Žádnou esemesku, žádný e-mail, žádnou úřední korespondenci, nýbrž dopis od jednoho člověka pro druhého. Určitě to bylo ve škole, pro tehdejší přítelkyni na dopisování, od níž ji dělil celý oceán. To je jistě dvacet let, protože teď už je Kati třicet devět.

Ve školních dobách existovaly i jiné dopisy, životně důležité, tak jí to aspoň tenkrát připadalo: „*Chceš se mnou chodit? Prosím zaškrtni: Ano/Ne/Možná.*“ Nebo: „*Sejdeme se dneska ve sportovní hale? Ráda bych ti něco řekla...*“ – s modrým srdíčkem vyvedeným perem značky Pelikan.

Nejhezčí dopisy, které Kati kdy dostala, ovšem napsala její babička Katharina. Co Kati pamatovala, byla moc stará na cestování, a tak jí poslala každé Vánoce dopis. V prvních letech byla přiložená bankovka důležitější než slova, ale to se rok za rokem víc a víc měnilo, a jednou už by peníze ani nebyly potřeba k tomu, aby si Kati dopis otevřela a přečetla před všemi ostatními dárky.

Dopis znamená čas a snahu, znamená, že někdo myslí na druhého. Nejcennější dárek. Tím se vyrovná domácím marmeládám, přestože chutnají odporně, ručně pleteným ponožkám, i když koušou, a prvním neidentifikovatelným škrábanicím, které hrdě předávají děti. To všechno je neuvěřitelně cenné, když pochopíte, co jste vlastně dostali.

Pokud byl ovšem dopis pro faráře dárek, pak takový, jaký si farář určitě nepřál.

Přesto měla ve chvíli, kdy ho vhazovala do schránky, příjemný pocit.

Když ani po týdnu nepřišla žádná odpověď, přepadly Kati pochyby, jestli farář dopis vůbec četl nebo zda jej farní tajemnice rovnou nehodila do odpadkového koše. Bez rozmýšlení napsala další dopis (s ještě větším počtem vykřičníků), došla k faře, zazvonila a ohromenému faráři jej přečetla. Stál ve dveřích fary v sešlapaných pantoflích a županu a celou dobu si mnul ruce, jako by tím dokázal změnit, co se mu právě děje.

Předčítání pro Kati nebylo lehké, ani trošku. Nezvládla se na faráře podívat, natož mu pohlédnout do očí. Ale s každým vyřčeným slovem se narovnávala a zpočátku roztřesený hlas zněl čím dál jistěji.

Jakmile byla hotová, vtiskla dopis faráři do sevřených rukou a odešla. Na jeho volání nereagovala.

„Žijte blaze,“ tak zněla poslední slova dopisu a těmi za sebou zavřela a uzamkla jedny dveře.

Zpátky domů se Kati kráčelo snáz. Cítila však, kde ji ještě něco tíží, kde zůstalo nevyřčeno něco, co musí konečně zaznít. Kde jsou nutné další dopisy, aby zpřetrhala svá pouta. Papír může být pekelně ostrý a může pořezat, má okraje jako břitvu.

Nejdůležitější byla ona kouzelná slova *Žijte blaze*. Jestliže byla míněna upřímně, poskytla Kati skutečnou úlevu. S nimi vypustila veškerou zlost, nenávist, své zklamání.

Nejprve Kati postupovala chronologicky a zvažovala, kdy se na ní kdo v dětství dopustil bezpráví, na které nedokáže zapomenout. I když bylo jenom nepatrné. Chceme-li čistý stůl, drobečky nejsou přípustné. Takže jeden dopis dostala Petra Lobnerová, dívka ze sousedství, která Kati v pěti letech nedala králíčka, přestože se množili, no, jak už to králíci dělají. Petře se dostalo *Žij blaze!* Také předseda fotbalového klubu obdržel dopis, protože jako trenér nechtěl dovolit, aby Kati hrála s kluky. Ne že by tu hru měla ráda, ale aby ji vyloučili jenom proto, že je dívka? *Žijte blaze!* Nevlídný řidič autobusu, který ji nevzal, přestože – když stál na červenou – mohl jenom otevřít dveře, ale místo toho se na ni podíval a vyčítavě si poklepal na hodinky. *Žijte blaze!* Nebo ten kluk – označení bývalý přítel by mu prokázalo příliš velkou čest –, s nímž prožila své poprvé. Po vinobraní. Chtěla to, protože byla zamilovaná. Ale ne tolik. A on chtěl jenom to. Všichni ji varovali. *Žij už zatraceně blaze!*

S každým dopisem do Katiina nitra hlouběji prosakovalo poznání, že se chystá rozloučit nejenom se svou minulostí, ale i s životem v této obci. Že odejde, že musí odejít. Protože tady za všechna ta léta své místo nenašla. Nenašla zaměstnání, které by ji naplňovalo, muže, který by ji opravdu miloval a jehož by mohla ona milovat bez zadních vrátek, dítě, které by z toho vzešlo. Nezasadila strom, dokonce ani petrklíč. Třeba se tohle všechno nachází někde jinde. Kati chtěla konečně zjistit, co všechno by mohla provést s tím podivným darem, kterému se říká

život. Připadalo jí, že ho ještě vůbec nerozbalila, ale už viděla datum spotřeby.

Dosud neodešla, nedokázala nechat matku po otcově smrti samotnou. Ačkoli si vždy přála dojet až na konec duhy a tam hledat štěstí, jako to dělali hrdinky a hrdinové ve starých příbězích. Jenže kdo odejde, ten se rozloučí nejen s ránami a zklamáním, opustí také všechny dobré vzpomínky.

Kati tedy psala dopisy i lidem, kterým byla za něco vděčná. Tyhle dopisy psala rukou, což bylo nezvyklé, protože to nedělala už desítky let a nejprve si musela opět nacvičit svůj rukopis.

Jeden dopis dostal automechanik, který jí poskytl pět procent slevu, protože byla tak milá zákaznice. První nejlepší kamarádka na věky věků, které dala přečíst svůj deník – jako jedinému člověku na světě. Sousedka, jež Kati pořád půjčovala sekačku na trávu, když její vlastní s čouzením vypustila duši. Třicet dopisů, třicetkrát bušení srdce až v krku, třicetkrát *žijte blaze*.

Adresátka dopisu číslo třicet jedna rukou psané řádky neobdrží.

Gudrun Lupenauová žila v přízemním domku porostlém břečtanem. Když Kati stiskla ošoupaný měděný knoflík zvonku, nikdo neotevřel.

Kati by počkala. Až hodinu. Bylo to jedno z pravidel, která si stanovila. Dalším bylo, že dopis začala předčítat okamžitě, jakmile před ní stanula druhá osoba, aby se předtím neztratila v nezávazném povídání (jako se to stalo u strojem psaného dopisu pro Marcuse, první polibek, a u rukou psaného pro Franka, první skutečný polibek).

Třiačtyřicet minut nato zaparkoval na příjezdové cestě žlutý Fiat 500 a z něj vystoupila Gudrun Lupenauová, která ani ve dvaasedmdesáti letech neztratila nic ze své impozantnosti. Byla vysoká, měla pletenou vestu béžové barvy, šedivé vlasy střižené na praktické mikádo. Když skrz brýle s červenými obroučkami zahlédla Kati, pohled jí mile zajiskřil.

„Ale ne, tahle Kati! Co tu děláš? Je pěkné tě po všech těch letech zase vidět! Kolik už to vlastně je? Ach, vždyť je to jedno. Vždycky jsem měla moc ráda tvůj smích, pořád jsi tak hezky zářila!“ Z kapsy kalhot vytáhla klíč od domu. „Kdybych věděla, že dneska navštívíš svou bývalou třídní, přijela bych dřív. Právě se vracím z lavičky u řeky, znáš ji? Obec ji zřídila teprve loni. Jenom projedeš kolem starého statku, znáš ten opuštěný dvůr, pak už to není daleko. Tam se mi vždycky tak dobře přemýšlí a můžu se v duchu zatoulat.“ Otevřela domovní dveře. „Ale pověz, co tě ke mně přivádí. Dáš si něco k pití? Ach, vlastně tu vůbec nic nemám. Jenom kávu, tu mám doma pořád!“

Kati tenhle veselý hlas – na němž bylo při každé pečlivě vyslovené slabice poznat, že může okamžitě přejít do kárání – neslyšela desítky let. Ale už u prvního slova znervózněla právě tak jako v šesti letech, když byla vyvolaná k tabuli a musela před celou třídou vyřešit příklad z matematiky. Kati si připadala jako strom, kterému časem sice dorostla spousta letokruhů, nicméně uvnitř je pořád stejný.

Rychle vytáhla dopis z obálky a rozložila svačtinový papír.

Roztřeseným hlasem začala předčítat:

*Paní Lupenauová,
když došlo na doporučení pro navazující školu, se-
brala jste mi víru v sebe samu. Pro čtvrtou třídu
jsem tolik procvičovala a učila se a zlepšila se ve
všech předmětech. Během školního roku jste mě
často chválila, a stejně jste mi nedala doporučení
na gymnázium. Prostě jsem to nemohla pocho-
pit. Probrečela jsem celý týden a nevěděla jsem,
co jsem udělala špatně. A proč jste mi celou dobu
něco namlouvala a proč jste mi to udělala. Měla
jsem Vás totiž moc ráda. Tehdy jsem se kvůli Vám
dokonce chtěla stát učitelkou. To v mých očích
Vaši zradu ještě umocnilo.*

*Jiní by se potom prostě vzpamatovali a rozhod-
li se, že světu ukážou. Ale já jsem byla jenom zlo-
mené děvčátko, které si od té doby myslí, že pro
svět není dost chytré. Jakmile se dozvím, že má ně-
kdo jiný maturitu, cítím se jako druhořadý člověk.*

*Přitom hluboko v nitru vím, že bych to také do-
kázala, kdybyste mi tehdy dala šanci, místo abys-
te moje sebevědomí takto podupala.*

Kati podala dopis Gudrun Lupenauové. Poslední slova už znala nazpaměť. Jako vždy bylo to úplně poslední to nejtěžší. Jako vždy se na to musela zhluboka nadechnout, aby v sobě našla sílu myslet to vážně. I kdyby jen na tuhle chvíli.

Žijte blaze.

Vtiskla dopis i s obálkou Gudrun Lupenauové do ruky a potom se k ní obrátila zády. Rychlý odchod byl důležitý,

než protistrana stihne zareagovat. Jenže bývalá třídní učitelka jednala okamžitě, několika spěšnými kroky ji dohnala a s pláčem ji sevřela v náruči.

„Ach, Kati, moje Kati! Je mi to tak líto! Je mi to tak moc, tak strašlivě líto!“

Kati objetí neopětovala, nechtěla od Gudrun Lupenauové žádnou náklonnost a také jí žádnou nehodlala projevit. Chtěla jenom pryč.

„Já jsem to přece myslela dobře!“ vyrazila ze sebe přerývaně Gudrun Lupenauová.

Tuhle větu Kati nikdy neměla ráda. Byla tak samolibá, nebrala nic vážně.

„Ne, to jste nemyslela!“

Stará paní uvolnila objetí a hřbetem ruky si z obličeje setřela slzy, jak jen to šlo. „Udělala jsem to přece jenom proto, že na tom trvala tvoje matka.“

„Moje matka?“

„Ano, tehdy na třídní schůzce jsem jí s radostí vyprávěla, jak jsi pilná a že ti mohu dát doporučení na gymnázium. Jenže ona to nechtěla.“

„Ale... to přece vůbec nedává smysl.“

Gudrun Lupenauová svírala dopis v rukách, jako by byl lepkavý a nepříjemný jako mucholapka. „Domnívala se, že to potřebuješ, že jsi ten typ dívky, která musí překonávat překážky. Namítala jsem, že tě i přes doporučení na gymnázium poslat nemusí, ale já bych chtěla tvoje výsledky ocenit písemně. Nato mě prosila, abych to nedělala, protože se pak budete hádat, a to snad nechci. Poštvat dceru proti matce. Vůbec jsem tomu nerozuměla, bylo to naprosto proti mé intuici. Byla jsem si jistá, že na složení maturity máš. Jenže přede mnou stála plačící matka, která tvrdila, že chce pro své dítě jen to nejlepší.“

Gudrun Lupenauová ztěžka polkla. „Tehdy jsem byla ještě mladá učitelka. Už o pár let později bych se zmást nenechala, ale tehdy... Vždycky jsem doufala, že to bylo správné rozhodnutí. Jenže teď... je mi to hrozně líto! To už nikdy nemůžu napravit.“ Sevřela svou malou žačku opět v náruči.

Tehdy Kati pochopila, že dokonce i objetí může být ranou osudu.

* * *

Kati porušila své nejdůležitější pravidlo: po přečtení dopisu zůstala. Pila čerstvě překapanou kávu s kondenzovaným mlékem, přestože vlastně žádnou nechtěla. Světlemodrým pijákem, který ležel na jídelním stole, osušovala z tváře Gudrun Lupenauové slzy a starou učitelku utěšovala, ačkoli by to sama potřebovala mnohem víc.

Až o dobré dvě hodiny později řekla: „Žijte blaze,“ a skutečně to tak myslela.

Potom zamířila k řece, kolem mnoha zahrádek až na okraj města, minula opuštěný statek a došla k lavičce, kde se člověk může v duchu zatoulat. Kati připadala její duše právě teď tak těžká, že určitě klesla až k zemi.

Říčka se tu mírně stáčela, u břehů se nacházely hladce omleté oblázky a podzimně zbarvené listí. Děti postavily z větví malou přehradu, kolem jejíchž tenkých vzpěr řeka protékala a vesele šplouchala.

Když byla Kati mladá, také si tu hrávala, ale pak ji to pomalu přestalo bavit. Protože řeka mohla město opustit, prostě jen tak, nikdo ji nezastavil. Ona to měla úplně

jinak, jelikož nemohla jít, kam chtěla, nemohla dělat, co chtěla. O všem rozhodovala její matka. Která to s ní přece myslela jenom dobře.

Lavička, kde se můžete v duchu zatoulat, byla z oceli, sedák i opěrku tvořila mřížka, která připomínala struhadlo. Pod lavičkou už nerostla tráva, pravděpodobně ji zadupaly boty těch, kdo tu sedávali – možná ji ale zadusily duše. Kromě Kati u řeky nikdo nebyl, jenom v korunách dubů, lip a kaštanů ševalil vítr. Tady venku je to tak pěkné, pomyslela si Kati, když se posadila, a v jejím nitru nic pěkného nebylo.

Chtěla by se zeptat matky, proč s ní tehdy jednala takto. Jenže mrtví skrz spoustu hlíny otázky neslyší a je jedno, jak hlasitě je klademe. Dokonce ani když křičíme. Tak zůstaly Katiiny výkřiky v jejím nitru a nemohly ven.

Její matka byla tím, co se dřív označovalo jako dáma. Dobře vypadající štíhlá žena, vždy dokonale oblečená, s francouzským šarmem, manýry a výrazy. Patřila k místní lepší společnosti. A byla vedoucí sekretářka starosty, s důrazem na slově vedoucí.

Nebyla to žena s příliš vřelým srdcem, ale vždy stála při Kati a na jejím životě se hodně podílela. Byla to taková žena, která vám v zimě narazí kulicha víc do čela, člověku do svačínového papíru vždy zabalí o jeden krajíc chleba víc a třikrát řekne, že přes ulici se nepřebíhá, ale používá se přechod. Nejraději by Kati schovala pod skleněný poklop. To nepřestalo, ani když už její dcera byla dávno dospělá. Kati s ní měla dobrý vztah, ale vždy jí připadal spíš jako vztah ke gardedámě než k matce. Stále doufala, že se to jednoho dne změní, že se z gardedámy jako motýl z kokonu vyloupne skutečná matka. Jenže ona se nikdy nezakuklila.

Kati vstala a přešla k řece, hledala místo, kde je koryto rovné a voda teče pomalu. Její odraz byl rozostřený a třásl se. Ale byly tam, matčiny oči. Kati v nich pátrala po odpovědi, která by všechno vysvětlila, všechno omluvila a neotvírala nové rány.

„Proč?“ zeptala se, jako by ta otázka musela být vyslovena, musela vyjít do světa, aby na ni bylo možné odpovědět.

Najednou se ozval hluk, jako by se silný vítr prohnal hromadou listů.

Když pomalu dozníval, poznala Kati máchání velkých křídel.

Vtom stanul před ní ve vodě a pil. Vzhlédl a vydal hrdelní zvuk, který zněl jako „grú, grú“. Nad každým okem, jimiž teď sledoval Kati, měl zářivě červenou tečku. Jeřáb měřil přes metr, jeho rozpjatá křídla určitě dvojnásobně víc. Peří měl stříbřitě šedé, od krku po hlavu protkané širokými černými pruhy. Také špičky křídel byly černé, jako by nosil dlouhé rukavičky. Kati stála naprosto tiše.

Jeřáb krácel na dlouhých nohách blíž a pokládal hlavu tu na jednu, tu na druhou stranu, čern zorníček, které upíral na Kati, působila ve žluté barvě očí jako skvrna.

„Copak tady děláš sám?“ zašeptala Kati.

Vtáhl nohu a ta zmizela v peří. Rovnováhu držel bez námahy.

„Zabloudil jsi?“

Přes nebe se přetáhl tmavý trojúhelník, který také vydával hrdelní zvuky. Jeřábí píseň vyprávěla o touze po dálkách, o teplé zemi na jihu.

Kati se nikdy neocitla tak blízko tak velkému ptákovi. Pro tuto chvíli zapomněla na veškerou zlost a zklamání. Tento okamžik byl dar.

Vtom ticho jako sekyra rozčísł mužský hlas.

„Zůstaňte stát! Přesně takhle!“

Kati pohlédla na protější břeh, podívala se do slunce a rozeznala siluetu muže, jemuž neviděla do tváře.

„Jenom neodcházejte!“ volal a přicházel blíž. „Ani krok! Prosím!“

Jeřáb se na muže vyděšeně podíval, potom se rozeběhl po proudu, byl stále rychlejší, až roztáhl křídla a s mocným mácháním se vznesl k nebi, k ostatním jeřábům.

Muž se přiblížil ještě víc. Už neměl daleko ke korytu řeky.

Kati se podívala za jeřábem, který si zřejmě ten krátký, dokonalý okamžik odnášel s sebou. S hlubokým povzdechem se odvrátila od řeky.

„Ne!“ vykřikl onen muž. „Právě to bylo konečně dokonalé!“

Kati cítila, jak jí srdce sevřela studená kostnatá ruka jménem strach. Přidala, potom se rozběhla ke starému statku a kolem něj, až se bez dechu dostala do města.

Ten muž ji nepronásledoval.

Kati se zastavila, opřela si ruce v bok, pomalu opět popadla dech a vzhlédla k nebi, ke světle modrému listu papíru, naprosto nepopsanému. Žádní jeřábi už tu nebyli.

Ptáci poznají, kdy je čas nějaké místo opustit, cítí zákon přírody ve svalech a kostech. Je pro ně životně důležité nepropásnout správný okamžik, protože kdyby příliš otáleli, mohli by zahynout.

Kati sama ještě neurčila, kdy vyrazí. Když se teď dívala na prázdnu širokou oblohu, najednou to věděla. Rozhodnutí jí připadalo jako magnetický severní pól jejího světa, k němuž teď všechno směřovalo. Až se koncem října vydá

na cestu poslední jeřáb, ona svou domovinu opustí s ním a najede si novou. Poletí s nimi na jih a všechny velké temné mraky, které jí leží v cestě, pak odežene.

* * *

Místo, kde Kati žila, se nedokázalo rozhodnout, jestli chce být vesnicí, nebo městem. Obklopovaly ho vesničky a leželo poblíž města, jehož status nikdo nezpochybňoval. Kdo bydlel v Katiině rodné obci, nebyl ani vesničan, ani měšťák. Obyvatelé tu nepobrali to nejlepší, nýbrž to nejhorší ze dvou světů: nabídku zboží a kulturní život vesnice, anonymitu a ceny bydlení města.

Obec však měla něco, co ji odlišovalo od všech ostatních: arktické muzeum. Provozoval ho Katiin strýc Martin, podivín, který oblast za polárním kruhem miloval, přestože tam nikdy nebyl. Svě království pojmenoval „Svenssonův polární svět“, ačkoli se nejmenoval Svensson, nýbrž Waldstein, jenže „Waldsteinův polární svět“ prostě nezněl dostatečně autenticky.

Co si Kati pamatuje, představoval strýc svůj dům i zahradu tak, jako by ležely za šedesátou šestou rovnoběžkou. Nejprve obložil vnější zdi domu dřevěnými prkny a natřel je sytě červenou barvou, takže připomínal rybářské domky na Lofotech. Potom po zahradě rozmístil hadice, jimiž prostupovala horká pára napodobující geotermální průduchy na Islandu. Časem přibýlo iglů z polystyrenu, jurta, trávou porostlý vikinský domek (s figurínami oblečenými jako praví Vikingové) a věšáky na ryby, na nichž Martin skutečně sušil ryby (ale jenom jedno léto, potom to obecní rada bezodkladným rozhodnutím zakázala). Hlavní lákadla však představovaly dva

živé exponáty: jeden byl mrzutý, tvrdohlavý a poněkud nedoslýchavý, měl plnovous a velmi široký horní pysk, kterému se říkalo morous a sahal hluboko přes spodní ret, jmenoval se Harald Krásnovlasý a byl to starý los. Druhý byl nesmírně přítulný sob slyšící na jméno Bettina. Jako všechny sobí samice měla i Bettina parohy.

Martin vytvořil obrysy všech arktických zemí z různých druhů trav, přičemž Harald neustále spásal Švédsko. Nikdo nevěděl proč, zřejmě to nevěděl ani Harald.

V přízemí domu – v jehož přestavěné komoře teď Martin žil – se postupně shromáždily následující výstavní kusy: malá knihovna, nesčetně obrazů a fotografií, akvárium se severskými rybami a medúzami, tři vycpaná zvířata (lední medvěd, polární liška, zajíc bělák), replika domku lovců velryb včetně kompletního vnitřního zařízení, vzorky různých hornin v osvětlené vitrině, miniatura modelu zeměkoule z Nordkappu i různé vlajky polárních zemí (s vysvětlením jejich významu). Na podlaze byla dokonce vyznačená linie, na níž bylo možné napodobit přeskok polárního kruhu, který je běžný na výletních plavbách. Nejnovějším exponátem byla sněhová koule ze Špicberků v mrazáku v lednici, jejíž doprava zorganizovaná dobrým přítelem představovala logistický majstrštyk. Každý rok něco přibýlo, malé muzeum už přitom praskalo ve švech.

Lidé v obci tvrdili, že je Martin vlastně pojišťovák. Jenže to nebyla pravda, Martin byl ve skutečnosti ředitel muzea, práce pojišťováka byla vedlejší.

Dříve byli všichni z ulice pro Kati strýčkové a tety. Všichni byli rodina, příbuzní. Byla to báječná lež. Ovšem Martin byl skutečný strýc, mladší bratr jejího před pár lety zesnulého otce.

Když Kati dorazila, seděl vedle vchodových dveří za otevřeným oknem bývalých toalet pro návštěvníky, kde se teď nacházela malá pokladna, která sloužila zároveň jako miniaturní obchod se suvenýry. Nejlépe se prodávali plyšáci; pro odvážlivce byl v nabídce i surströmming, švédská specialita z kvašené ryby, jejíž plechovky se kvůli vznikajícímu plynu nebezpečně bouřily.

Když mělo muzeum otevřeno, Katiin velký vousatý strýc vždy nosil tlustý kousavý norský pulovr, dokonce i uprostřed léta – pak k němu měl ale šortky a pantofle. Jeho impozantní plnovous byl od přírody nordicky blond, takže strýc ušetřil za zesvětlování.

Jakmile Martin spatřil Kati, odmítavě pozvedl ruce. „Ale ne, máš pro mě dopis! Tak to můžeš zas jít!“

„Mohl by být velmi, velmi pozitivní,“ opáčila a na pozdrav ho políbila na tvář. „Je tu šrumec?“

„Ráno tu byla skupinka ze školy *Sedm trpaslíků* a Lukas právě provádí manželský pár, který příští týden vyrazí na Špicberky a chce se na naladit. Takhle dobře by to mohlo šlapat klidně pořád!“

Lukas byl ve čtrnácti letech chodící encyklopedie. Informace o svém nejoblíbenějším tématu, věčném ledu, nasával jako houba, měl však i její nepříjemnou vlastnost nasáté opět vypouštět, aniž se ho někdo ptal. Lukas nebyl jen znalec, on byl přinejmenším všeználek. Dokonce kdybyste ho v noci vzbudili, dokázal by vyjmenovat všechny polární expedice za posledních dvě stě let. Zrovna jako jména jejich lodí. A tažných psů. Jako průvodce v muzeu si trochu přivydělával, což vlastně nebylo nutné, protože jeho rodiče – lékaři s několika praxemi – patřili k nejbohatším v obci. Byli však nevýslovně rádi, že měl jejich syn nějaký úkol, zdržoval se někde jinde a vykládal

někomu jinému než jim. Dřív byli jeho vášní dinosaurů, ale když se Lukasovi rodiče dozvěděli o „Svenssonově polárním světě“, vycítili příležitost a oslím můstkem přes mamuty na Sibiři ve svém synovi vzbudili fascinaci ledovými krajinami severu. Syna velmi milovali, jenže i láska zvládne jenom určitý počet odborných přednášek o triceratopsech a diplodocích. Vizuálně připomínal Lukas díky kulatým brýlím a účesu Harryho Pottera.

Kati Martinovi podala malý balíček zabalený do papíru. „Na, týdenní dodávka jitrnic od Hamuchera. Monika srdečně pozdravuje.“

Martin miloval jemné jitrnice od řezníka Hamuchera, nejlepších široko daleko, ale neuměl se vypořádat s tím, že s ním zaměstnankyně řeznictví Monika mezi sádlem se škvarky a salámy flirtuje. Posledně se zeptala, jestli by někdy nemohli zajít na kávu. Od té doby musela Martinovy nákupy v řeznictví vyřizovat Kati. Když Kati u Moniky objednávala dvě stě gramů jemné jitrnice, Monika Martina vždy mile pozdravovala. A pokaždé z toho udělala dvě stě padesát gramů. Zadarmo.

„Raději ji ode mě nepozdravuj.“

„Jednou mi, ty starý bručouně, musíš povědět, proč jí nedáváš žádnou šanci.“

Martin si odkašlal. „Jo, jednou.“

Kati přistoupila o krok blíž. „Nemáš na mě teď trochu času? Chtěla bych se tě na něco zeptat.“

„Když se tváříš takhle vážně, určitě pro tebe čas mám. V Arktidě se musí pomáhat taky okamžitě, jinak je pozdě. Tam je to často otázka života a smrti!“

Martin vytáhl zpod pultu ceduli *Hned jsem zpět!*, na níž byl vyobrazen lední medvěd držící koktejl, a zavěsil ji na hřebík nad okénkem.

Vešli do sámské jurty kompletně obložené kožešinami, kde Martin občas pořádal kurzy alikvotního zpěvu. Na jeden dokonce zavítal kostelní sbor, jenže se zajímal spíš o zdarma podávanou vodku než o pěveckou techniku.

Kati mu pověděla, co se od paní Lupenauové dozvěděla o své matce. Nato jí Martin podal švédský lékořicový bonbón s extra porcí soli zabalený do staniolu, prý to pozvedá náladu. Aspoň když jste Švédi.

„Můžeš mi to vysvětlit?“ zeptala se Kati, když cucala bonbón. „Já to prostě nechápu.“

„Tvoje matka byla komplikovaná žena. Třeba tě chtěla ochránit?“

„Nikdy o tom se mnou nemluvila! Ačkoli jsem tehdy tak žadonila, abych směla jít na gymnázium. Mohly tam všechny moje kamarádky, jen já ne. Byla jsem oficiálně moc hloupá. Na týdny – ne, na měsíce – mě to úplně odrovnalo a ona si toho taky všimla.“ Kati poskládala staniol do malého balíčku. „S tebou se o tom nikdy nebavila?“

„Ne, bohužel.“

„S kým by to mohla probrat? Tedy kromě tatínka.“

„Tvoje matka o svých důvodech ani pocitech nikdy příliš nemluvila. Všechno si nechávala pro sebe. To přece víš. Hodila by se do Arktidy, tam lidi taky mluví málo.“

„Nemůžu nad tím jen tak mávnout rukou.“

„To chápu.“

Najednou do jurty vstoupil Lukas. „Ach, tady jste. Pan a paní Konstantinovi, kteří bydlí v Engelbrechtově ulici číslo sedmdesát tři, ve druhém patře, by rádi zakoupili ještě jednoho plyšáka, ideálně keporkaka, pro vnučku Maru, osm let. Jenže v obchodě se suvenýry právě nikdo není.“ Vyčítavě povytáhl obočí. „Navíc musím oznámit, že Harald sežral Stockholm. A Bettina zase usnula na Grónsku.“

Myšlenka na matčinu zradu ležela s Kati v posteli jako odporně páchnoucí a nestydatě hlasitě chrápající chlap. Když se ráno snažila vysprchovat noc z vlasů, obličej a především z těla, měla pocit, že nespala ani minutu.

Jinak byla sobota vždy nejlepším dnem Katiina týdne. Po pořádné snídani – ta je před dlouhým dnem důležitá – se šlo do salónu. Oficiálně se jmenoval *Coiffeur Rose pro dámy*, ale všichni říkali jenom *Salón*. Jako by se do něj člověk mohl dostat, pokud v šatech s volánky a v botách na vysokých podpatcích překlopýtá zrcadlový sál západního křídla.

Salón kompletně vymalovaný meruňkovou barvou se nacházel mezi malým květinářstvím *Růžový kavalír*, které nyní nabízelo i ručně vyráběné košíky, a tetovacím studiem *Srdce z inkoustu*, jež své služby propagovalo ve výloze různými kresbami a fotografiemi zarudlých částí těla. Když otevřelo, Katiina matka lamentovala, jak jí takové malůvky na těle připadají nevkusné.

Salón vedla Madame Catherine, s přízvukem na třetí slabice a nevyslovovaným „e“. Tak se to říká na Côte D’Azur, tvrdila.

Jakmile Kati otevřela dveře, zavála k ní vůně šampónů, laků, barev na vlasy a prostředků na trvalou, kterou zahřívaly fény a sušáky. Tuhle směsici milovala už jako malé dítě, obzvlášť když byla protkaná útržky rozhovorů a smíchu. Někdy také hudbou, protože Madame Catherine při střihání ráda zpívala. Především písničky z muzikálů, ale také klasiky od ABBY, Bee Gees a jejími oblíbenci byli Beatles (tvrdila, že kdysi prožila milostné setkání s Ringem Starrem a vůbec jsou prý bubeníci

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Dopisy na svačínovém papíru.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.